הַזָּכִיר יַעֲלֶה וְיָבֹא בָּרִאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר (יג) בַּשֵּׁנִיָּה, (כז) צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, *אֲבָל אִם לֹא הִזְכִּיר בִּשְׁתֵּיהֶן אוֹ הִזְכִּיר בָּרִאשׁוֹנָה וְלֹא בַּשֵּׁנִיָּה, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר (כל בו (ס״ יח), חוץ ממה שכתב של ראש חדש שתים): י לְטֹעָה וְלֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּשַׁבָּת, מִתְפַּלֵּל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (שְׁתַּיִם שֶׁל חוֹל). מַבְדִּיל בָּרִאשׁוֹנָה (כח) וְאֵינוֹ מַבְדִּיל (יז) בַּשֵּׁנִיָּה, וְאִם לֹא הִבְדִּיל בָּרִאשׁוֹנָה וְהִבְדִּיל בַּשֵּׁנִיָּה, שְׁנִיָּה עָלְתָה לוֹ רִאשׁוֹנָה (טו) [טז] (כט) לֹא עָלְתָה לוֹ. (ל) וְאִם הִבְדִּיל בִּשְׁתֵּיהֶן * אוֹ (לא) לֹא הִבְדִּיל בִּשְׁתֵּיהֶן, יָצָא: יא מְטֹעָה בְּמִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת וְהִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה וְלֹא הִזְכִּיר שֶׁל שַׁבָּת, מִתְפַּלֵּל (לב) בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת (טז) שְׁתַּיִם וְאֵינוֹ מַבְדִּיל בַּשֵּׁנִיָּה, וְיִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ (לג) בְּתוֹרַת נְדָבָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ

ל שם. מ טור בְּסִימָן רצ״ב בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות יח: ד״ה שנה).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

י [טו] **לֹא עָלְתָה לוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיֵּטֵב. וְכָתַב בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק״ח) בְּשֵׁם מֹהֲרַ״י פְּרָאגִי כָּתַב יָד בְּתְשׁוּבָה (שו״ת מהר״ם סי׳ יד), מִי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְתַשְׁלוּמִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְהִתְפַּלֵּל שְׁתַּיִם וְלֹא הִבְדִּיל בִּשְׁנֵיהֶם, וְטָעַם קֹדֶם שֶׁהִבְדִּיל עַל הַכּוֹס דְּקָאָמַר לָן דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל עָלְתָה לוֹ תְּפִלַּת הַתַּשְׁלוּמִין, כֵּיוָן דִּכְשָׁעָה שֶׁהִתְפַּלֵּל הַתַּשְׁלוּמִין שֶׁפִּיר הָיָה פָּטוּר מֵחוֹבַת שִׁבְעָתָא, שֶׁהֲרֵי הָיָה כּוֹס לְפָנָיו, רַק עַל יְדֵי שֶׁטָּעָם נִתְחַיֵּב, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב בִּבְרִכֵּי יוֹסֵף דְּאַף לְסִבָּרַת מֹהֲרַ״ש שֶׁהֵבִיא הַפְּרִי חָדָשׁ (ס״א) דְּאִם טָעָה בָּרִאשׁוֹנָה שֶׁלֹּא שָׁאַל מָטָר אַף יְדֵי תַּשְׁלוּמִין לֹא יָצָא, הָכָא מוֹדֶה, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הַיטֵב

(יג) **בַּשֵּׁנִיָּה.** גַּלֵּי דַּעְתֵּהּ דְּרִאשׁוֹנָה הָיְתָה לְשֵׁם תַּשְׁלוּמִין, כְּמוֹ בְּהַבְדָּלָה דִּבְסָעִיף שֶׁאַחַר זֶה. וְהֵיינוּ דַּוְקָא כְּשֶׁהַתַּשְׁלוּמִין בָּא מַחֲמַת תְּפִלָּה שֶׁאֵינָהּ שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, אֲז אֵיכָא לְמֵימַר כְּדִלְקַמָּן גַּבֵּי הַבְדָּלָה, דְּכֵיוָן דְּלֹא הִזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבֹא בָּרִאשׁוֹנָה גַּלֵּי דַּעְתֵּהּ דְּגַלֵּי רִאשׁוֹנָה אַדַּעְתָּא דְּתַשְׁלוּמִין. אֲבָל אִם הָיָה רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁתֵּי יָמִים וְלֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּלֵיל שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁתֵּי תְּפִלּוֹת אַחַת לְחוֹבָה וְאַחַת לְתַשְׁלוּמִין, אִם לֹא הִזְכִּיר בָּרִאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר בַּשֵּׁנִיָּה פְּשִׁיטָא דְּאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, דְּהָכָא לֵיכָא לְמֵימַר גַּלֵּי דַּעְתֵּהּ וּבְרַדְאִי טָעָה: י (יז) **בַּשֵּׁנִיָּה.** מְשׁוּם דְּהַבְדָּלָה לָאו רַחֲמֵי נִינְהוּ אֶלָּא מִצְוָה לְשַׁעְתָּא אֵין שַׁיָּךְ לְהַבְדִּיל שְׁתֵּי פְּעָמִים זֶה אַחַר זֶה, דְּאִם עָשָׂה פַּעַם אַחַת חֹל לְמָה לִי שֶׁתֵּעָשֶׂה שֵׁנִית חֹל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ דְּצָרִיךְ לְהַזְכִּירָם בְּכָל הַתְּפִלּוֹת. מִכָּאן נִרְאֶה לִי דְּאִם הִבְדִּיל בַּשֵּׁנִיָּה וְלֹא הִזְכִּיר בָּרִאשׁוֹנָה אֵינוֹ יוֹצֵא, וְכֵן נִרְאֶה מִדְּאִיתָא בְּסִימָן תכ״ט (ס״ט) דְּאִם שָׁכַח מִלְּהַבְדִּיל בָּרִאשׁוֹנָה יָצָא, דַּהֲרֵי לֹא גִּלָּה דַּעְתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן לְתַשְׁלוּמִין, לָכֵן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל אַחַת בָּרִאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר בַּשֵּׁנִיָּה דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וְכוּ׳. הֵיינוּ דְּגִלָּה דַּעְתּוֹ שֶׁהָרִאשׁוֹנָה יִהְיֶה לְתַשְׁלוּמִין, וְכֵן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק יז). וּבְכָהֲנֵי גָּוְנָא אַיְרֵי הָרַמ״א בְּמַה שֶּׁכָּתַב וְאִם לֹא הִזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבֹא בָּרִאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר בַּשֵּׁנִיָּה דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וְכוּ׳, הֵיינוּ דְּגִלָּה דַּעְתּוֹ שֶׁהָרִאשׁוֹנָה יִהְיֶה לְתַשְׁלוּמִין, וּמִסְתָּמָא בְּמַה שֶּׁלֹּא הִזְכִּיר הַבְדָּלָה אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ בַּשֵּׁנִיָּה יָצָא. וְכֵן כָּתְבוּ בָּרִאשׁוֹנָה אִמְרִינַן דְּבָזָה גִּלָּה דַּעְתּוֹ, אֲבָל אִם אָמַר בְּפֵרוּשׁ שֶׁבַּשֵּׁנִיָּה נִתְכַּוֵּן לְשֵׁם תַּשְׁלוּמִין רַק שֶׁשָּׁכַח בָּרִאשׁוֹנָה הַבְדָּלָה אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ, אַף שֶׁהִזְכִּיר הַבְדָּלָה אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ בַּשֵּׁנִיָּה יָצָא. וְכֵן כָּתְבוּ ט״ז (סק״י, ע״ש) וּפְרִי חָדָשׁ עַיֵּן שָׁם. יא (טז) **שְׁתַּיִם.** יֵשׁ בָּזֶה מַחְלֹקֶת. הַתּוֹסָפוֹת (כו: ד״ה טעה) בְּשֵׁם ר״י סְבִירָא לְהוּ שָׁמְעִינַן דְּצָרִיךְ לְהַזְכִּיר בַּשַּׁבָּת שְׁתֵּי שֵׁנִית חֹל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן שַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ דְּצָרִיךְ לְהַזְכִּירָם בְּכָל הַתְּפִלּוֹת. וְכֵן דַּעַת הַרַמ״א בְּמַה שֶּׁכָּתַב וְאִם לֹא הִזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבֹא בָּרִאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר בַּשֵּׁנִיָּה דְּצָרִיךְ לַחֲזֹר וְכוּ׳, וְכֵן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס״ק יז) בְּשֵׁם הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ט). וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לו) הֶעֱתַקְתִּי לְפָטֵר מִפָּנַי שֶׁרָאִיתִי כַּמָּה וְכַמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִים כְּהַפְרִי חָדָשׁ, וּדְעָבִיד כְּמַר עָבִיד וּדְעָבִיד כְּמַר עָבִיד:

בְּאוּר הֲלָכָה

* **אֲבָל אִם לֹא הִזְכִּיר בִּשְׁתֵּיהֶן וְכוּ׳.** הַשְׁתָּא דְּאִין מְקַדְּשִׁין הַחֹדֶשׁ בַּלַּיְלָה וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תכ״ב (ס״א).

עוֹד בְּהַגָּ״ה, כֹּל בּוֹ, חוּץ מִמַּה שֶּׁכָּתַב שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁתַּיִם, רְצוֹנוֹ לוֹמַר כָּל מַה שֶּׁכָּתַב בְּהַגָּ״ה זוֹ כְּתוּב בְּכֹל בּוֹ חוּץ מִמַּה שֶּׁכָּתַב בְּהַגָּ״ה דְּמִתְפַּלֵּל שְׁתַּיִם שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, זוֹ הִיא דִּלְא כְּהַלְכוֹ בּוֹ, דְּהַלְכוֹ בּוֹ סוֹבֵר דִּלְכְתְחִלָּה אֵינוֹ מַזְכִּיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בַּשֵּׁנִיָּה. וְהֵנָּה אֲרֻבָּעָה תַּבּוֹת, 'בְּרִאשׁוֹנָה וְלֹא בַּשֵּׁנִיָּה אוֹ', שֶׁכָּתוּב בְּכֹל בּוֹ, טָעוּת סוֹפֵר הוּא, וְכֵן אִיתָא שָׁם בְּדִרְכֵי מֹשֶׁה לְקַמָּן בְּסִימָן תכ״ב (הָאֲרוּךְ ד״ה חוֹרֵץ מִשְּׁחֲרִית) בְּהִעְתָּקָתוֹ שָׁם אֶת דִּבְרֵי הַכֹּל בּוֹ, וְכֵן מוֹכֵחַ שָׁם מִדִּבְרֵי הַדְּרָכִי מֹשֶׁה מִמַּה שֶּׁחוֹלֵק עָלָיו שָׁם, וְכָל זֶה הוּא דִּלְא כְּמ״ז (סק״ט) בְּסִימָן זֶה. הֶעָתַקְתִּי מִסְּפָר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״י) וְסָפֵר נַהַר שָׁלוֹם (סק״ח), וּלְדִינָא אֵין נִפְקָא מִינָּהּ בְּכָל זֶה, דְּהַלְכָה כְּהָרַמ״א בָּזֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים בְּסָעִיף קָטָן כ״ו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה:

י * **אוֹ לֹא הִבְדִּיל בְּשְׁתֵּיהֶן יָצָא.** מְשׁוּם דְּקָאָמַר לָן לְקַמָּן בְּסִימָן רצ״ד (ס״א) דְּאִם לֹא הִבְדִּיל אֵין מַחֲזִירִין אוֹתוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁסּוֹבְרִים דְּאֵין צָרִיךְ לְהַזְכִּיר בַּשֵּׁנִיָּה שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ. [א]מִי שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עַרְבִית בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית שְׁתַּיִם וְלֹא הִזְכִּיר בַּשֵּׁנִיָּה יַעֲלֶה וְיָבֹא, (מט) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, כֵּיוָן דַּאֲפִלּוּ אִם הָיָה מִתְפַּלֵּל בְּעַרְבִית גּוּפָא וְשָׁכַח אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר, אִם כֵּן לֹא יִהְיֶה חָמִיר הַתַּשְׁלוּמִין מֵאֲלוּ הִתְפַּלֵּל בְּזִמְנָהּ. וְכֵן (מט) אִם טָעָה וְלֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא שְׁנֵי יָמִים וּמִתְפַּלֵּל עַרְבִית שְׁתַּיִם וְהַשֵּׁנִיָּה הוּא לְתַשְׁלוּמִין שֶׁל מִנְחָה, אֲפִלּוּ לֹא הִזְכִּיר בָּהּ רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר, כֵּיוָן דַּאֲפִלּוּ בְּעִקַּר הַתְּפִלָּה דְּעַרְבִית אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר בִּשְׁבִיל יַעֲלֶה וְיָבֹא, קַל וְחֹמֶר מַה שֶּׁהוּא עַכְשָׁיו לְתַשְׁלוּמִין: **(כז) צָרִיךְ לַחֲזֹר.** דְּכָזֶה שֶׁלֹּא הִזְכִּיר בָּרִאשׁוֹנָה גַּלֵּי דַּעְתּוֹ דִּנְתִכַּוֵּן בָּהּ לְשֵׁם תַּשְׁלוּמִין שֶׁל עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ דְּהֵוֵי חֹל, וּכְבָר מְבֹאָר בְּתְחִלַּת הַסִּימָן (ס״א) דְּאִם הִקְדִּים הַתַּשְׁלוּמִין לְשֶׁל חוֹב דִּלְא יָצָא, וּכְמוֹ בְּהַבְדָּלָה בְּסָעִיף שֶׁאַחַר זֶה, עַל כֵּן יַחֲזֹר וְיִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ הַתְּפִלָּה. וְהֵינוּ דַּוְקָא כְּשֶׁהַתַּשְׁלוּמִין בָּא מֵחֲמַת תְּפִלָּה שֶׁאֵינוֹ שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ, דִּכְיָון שֶׁלֹּא הִזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבֹא בָּרִאשׁוֹנָה, גַּלֵּי אַדַּעְתֵּהּ דְּצַלֵּי רִאשׁוֹנָה אַדַּעְתָּא דְּתַשְׁלוּמִין חֹל. אֲבָל אִם הָיָה רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁנֵי יָמִים וְלֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל עַרְבִית שְׁתַּיִם וְלֹא הִזְכִּיר בָּרִאשׁוֹנָה יַעֲלֶה וְיָבֹא, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, דְּלֵיכָּא רְאָיָה דִּבְשִׁבְיל תַּשְׁלוּמִין הִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ. עוֹד כָּתְבוּ

(נ) הָאַחֲרוֹנִים דְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמ״א דְּאִם לֹא הִזְכִּיר בָּרִאשׁוֹנָה וְהִזְכִּיר בַּשֵּׁנִיָּה צָרִיךְ לַחֲזֹר, [ג]הֵנִי מִלֵּי בְּסִתָמָא, אֲבָל אִם כֵּן בְּכָךְ בְּפֵרוּשׁ הָרִאשׁוֹנָה לְשֵׁם חוֹבָה וְהַשֵּׁנִיָּה לְהַשְׁלָמָה יָצָא: י (כח) **וְאֵינוֹ מַבְדִּיל.** מְשׁוּם דְּהַבְדָּלָה דִּי בְּפַעַם אֶחָד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ דְּצָרִיךְ לְהַזְכִּירָהּ בְּכָל הַתְּפִלּוֹת, עַל כֵּן פָּסַק בְּסָעִיף הַקּוֹדֵם דְּמִתְפַּלֵּל שֶׁל שַׁבָּת וְשֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁתַּיִם: **(כט) לֹא עָלְתָה לוֹ.** דְּמִבָּעֵי לֵיהּ לְאַקְדּוּמֵי חוֹבַת שִׁבְעָתָא דְּבָרְשָׁה וְהוּא גִּלָּה דַּעְתּוֹ שֶׁהִתְפַּלֵּל הָרִאשׁוֹנָה לְתַשְׁלוּמִין, לָכֵן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל אַחַת לְתַשְׁלוּמִין בְּלֹא הַבְדָּלָה. (נא) אַף אִם כֵּן בְּמַחְשָׁבָתוֹ שֶׁהָרִאשׁוֹנָה לְחִיּוּבָא וְהַשֵּׁנִיָּה לְתַשְׁלוּמִין וּמַה שֶּׁהִפְךְ הַהַבְדָּלָה הָיָה בְּטָעוּת וְשָׁגַג וְלֹא נִתְכַּוֵּן כְּלָל, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר: (ל) **וְאִם הִבְדִּיל וְכוּ׳.** כָּל זֶה בְּסִתָמָא, אֲבָל אִם הָיָה בְּדַעְתּוֹ בְּפֵרוּשׁ הָרִאשׁוֹנָה לְהַשְׁלָמָה, נִרְאֶה דְּלֹא יָצָא [אֲלִיָּה רַבָּה (סק״ כ״ד)]: **(לא) לֹא הִבְדִּיל וְכוּ׳.** שֶׁאֵין חוֹזְרִין בִּשְׁבִיל הַזְכָּרַת הַבְדָּלָה בְּתְפִלָּה, הוֹאִיל וְיָכוֹל לְאוֹמְרָהּ עַל הַכּוֹס כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רצ״ד (ס״א). (נב) וְאִם אַחַר כָּךְ טָעַם קֹדֶם שֶׁהִבְדִּיל עַל הַכּוֹס, דְּקָאָמַר לָן צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, מִכָּל מָקוֹם עָלְתָה לוֹ תְּפִלַּת הַתַּשְׁלוּמִין כֵּיוָן דִּכְשָׁעָה שֶׁהִתְפַּלֵּל הַתַּשְׁלוּמִין שֶׁפִּיר הָיָה פָּטוּר מֵחוֹבַת שִׁבְעָתָא שֶׁהֲרֵי הָיָה כּוֹס לְפָנָיו, רַק שֶׁעַל יְדֵי שֶׁטָּעַם נִתְחַיֵּב: **יא (לב) בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שְׁתַּיִם.** יֵשׁ בָּזֶה מַחְלֹקֶת, הַתּוֹסָפוֹת (כו: ד״ה טעה) בְּשֵׁם ר״י סְבִירָא לֵיהּ דְּאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר בִּשְׁבִיל זֶה, דְּהָא כְּבָר הִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה רַק שֶׁשָּׁכַח שֶׁל שַׁבָּת, וּכְשֶׁשִּׁלְּשׁוּ וְיִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה וְלֹא יִזְכִּיר שֶׁל שַׁבָּת מַה יַּרְוִיחַ בָּזֶה הַתַּשְׁלוּמִין, וְחַכְמֵי פְּרוֹבִינְצִ״ה (הוֹרַ״ד בְּרִבִּינוּ יוֹנָה יח: ד״ה טעה השני) סְבִירָא לְהוּ דְּמַה שֶּׁהִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בִּלֹא שַׁבָּת הֲוֵי כְּאִלּוּ לֹא הִתְפַּלֵּל כְּלָל, כֵּיוָן שֶׁלֹּא עָשָׂה כְּדִין. וְעַל כֵּן הִכְרִיעוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁיַּחֲזֹר לְהִתְפַּלֵּל בְּתוֹרַת נְדָבָה, וְאֵין צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ סְבָרָא שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל מִצַּד הַדִּין אֵין חִדּוּשׁ גָּדוֹל מִזֶּה: **(לג) בְּתוֹרַת נְדָבָה.** [ג]הֵינוּ (נג) שֶׁיִּתְנֶה וְיֹאמַר, אִם חַיָּב אֲנִי הֲרֵי זֶה לְחוֹבָתִי וְאִם לָאו הֲרֵי זֶה לְנְדָבָה. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משו״ת סק״ג) דְּהוּא הַדִּין כָּל קָפֵק פְּלַגְתָּא דְּרַבָּוָתָא יִתְפַּלֵּל בִּנְדָבָה, וּבְתָנַאי שֶׁיִּהְיֶה קָפֵק פַּלְגְתָּא מֻמָּשׁ, לֹא יָחִיד נֶגֶד רַבִּים וְלֹא קָטָן נֶגֶד גָּדוֹל, וְאָז הֵינוּ כְּמוֹ בְּקָפֵק אִם הִתְפַּלֵּל לְעֵיל בְּסִימָן ק״ז סָעִיף א׳. וּבְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אֵין מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת קָפֵק, דְּאֵיךְ יִתְּנֶה, דְּאֵין מְבִיאִין נְדָבָה בְּשַׁבָּת כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן ק״ז (ס״א). אִם נֶאֱנַס וְלֹא הִתְפַּלֵּל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, מִתְפַּלֵּל בַּיּוֹם שְׁתֵּי תְּפִלּוֹת אַחַת לְחוֹבָה וְאַחַת לְתַשְׁלוּמִין, וְלֹא

שַׁעֲרֵי הַצִּיּוּן

(מט) פְּרִי חָדָשׁ וְחַיֵּי אָדָם (כלל כו ס״ג) וּמֶגֶן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק יז), וְלֹא כְּמֶגֶן אַבְרָהָם (ס״ק יב), וְכֵן הִסְכִּים הַדָּרֶךְ הַחַיִּים (דיני תשלומי תפילה סי״ט) אַף מִשֶּׁטָּעָם אַחַר עַיִן שָׁם: (מנ) פְּרִי חָדָשׁ וּשְׁעָרֵי אַחֲרוֹנִים: (נ) ט״ז (סק״י) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם סי״ז) וְחַיֵּי אָדָם (כלל כו סי״א), וְלֹא כְּט״ז (סק״י) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ יד): (נא) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ טז): יא (נב) פְּרִי מְגַדִּים (משו״ת סק״ג):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סט״ו) כתב שצריך לחזור ולהתפלל, וביאר: אע״פ שהוא לתשלומי ערבית ובערבית אין חוזרין בשביל הזכרת ראש חודש, זהו מפני שאין קידוש החודש בלילה, אבל עכשיו שמתפלל אותה ביום צריך לחזור ולהתפלל. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב שלא יצא דוקא כשעשה כן במזיד, אבל אם שכח להזכיר בראשונה א״צ לחזור. **ג]** בשו״ע הרב (ס״ו) כתב להתפלל נדבה ולא כתב להתנות.

עוז והדר - Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בָּהּ דָּבָר. (לד) וְהוּא הַדִּין אִם לֹא הִזְכִּיר (לה) יַעֲלֶה וְיָבֹא בְּמִנְחָה (לו) שֶׁל (יז) ראש חֹדֶשׁ: יב * נהטועה וּמַזְכִּיר מְאֹרַע שְׁאָר (יח) יָמִים בַּתְּפִלָּה (לז) שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ, (לח) לֹא הָוֵי הַפְסָקָה. הַגָּהּ: מִיהוּ אִם נִזְכַּר שֶׁטָּעָה, ג (סמ"ק) (*) וארחות חיים) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹנָה.

פּוֹסֵק אֶפְלוּ בְּאֶמְצַע הַבְּרָכָה (אור זרוע מסכת ברכות (סי' נה)):

(*) בב"י הביא דין זה מהארחות חיים בשם רבנו יונה (ולפנינו אינו נמצא לא בסמ"ק ולא בארחות חיים. ועיין בכנה"ג (הגב"י) שכתב שלא ראה לתלמיד רבנו יונה שכתב כן וגם לא לאחד משאר פוסקים).

בֵּאוּר הֲלָכָה

יא [יז] ראש חֹדֶשׁ. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב. וְלִכְתַּב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ט) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י פְּרָאגִי (שו"ת מהרי"ף סי' סה) וּמַהֲרַ"י זירן בְּתִשׁוּבָה כָּתַב יָד, מִי שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּיוֹם שִׁלְפָנֵי שְׁאֵלַת מָטָר וּמִתְפַּלֵּל עַרְבִית שְׁתַּיִם, יִשְׁאַל מָטָר בִּשְׁנֵיהֶם, וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא שָׁאַל מָטָר בְּתַשְׁלוּמֵי יָצָא, עַיֵּן שָׁם. וְהוּא כְּדִבְרֵי הַנְּסָתָּ הַגְּדוֹלָה וּפֹרֵי חָדָשׁ שֶׁהֵבִיא הַבַּאר הֵיטֵב. וְאָמְנָם אֵין כֵּן דַּעַת מָגֵן אַבְרָהָם, שֶׁהֵבִיא בְּצִצְמוֹ לְעֵיל סָעִיף קָטָן י"ב לְעִנְיַן אִם מִשְׁלִים בְּשַׁחֲרִית דְּראש חֹדֶשׁ תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁלְּפָנָיו. וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָנִי צְבוּר (שלמי יחיד סי' ד אות ט) בְּשֵׁם מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ט) דְּיֵשׁ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל בְּתוֹרַת נְדָבָה, עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב בְּשֻׁלְחָנִי צְבוּר (שם) מִי שֶׁטָּעָה בְּתִפְלַּת מִנְחָה שֶׁלְּפָנָיו יוֹם שְׁאֵלַת מָטָר, וְשָׁאַל, שָׁמַּן הַדִּין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל וְנָאֲנַס וְלֹא חָזַר, וּבַלַּיְלָה חָלָה הַשְּׁאֵלָה, יִתְפַּלֵּל עַרְבִית שְׁנַיִם רַק יִתְפַּלֵּל הַשְּׁנִיָּה בְּתוֹרַת נְדָבָה. וּמַה שֶּׁכָּתַב (הבאר היטב) בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְאִם בַּלַּיְלָה גַּם כֵּן רֹאשׁ חֹדֶשׁ כו', עַיֵּן בְּסִפְרוֹ בִּנְיַן אַרְיאֵל חֵלֶק ב' דַּף כ"ד (בהלכות שבסוף בית תלמוד אות א) שֶׁתְּמַהּ עָלָיו, כֵּיוָן דִּשְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ חֹדֶשׁ מִסְפְּקָא אִם כֵּן סָתְרֵי אַהֲדָדֵי, עַיֵּן שָׁם. וּמִחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ט) מְיַשֵּׁב דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם חֲדָא דְּלָאו מִסְפְּקָא הֲבֵיא מִתְּשׁוּבַת רַבֵּנוּ יִשְׁעָיָה ז"ל, וְעוֹד דְּאֶפְלוּ מִסְפְּקָא אֵין כָּאן סְתִירָה עֲכְשָׁו, עַיֵּן שָׁם. וְהֶבְיאוֹ בְּשֻׁלְחָנִי צְבוּר (שם אות י) עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"י) בְּשֵׁם שו"ת זֶרַע אֱמֶת (סי' יב) אִם שָׁכַח לְהַזְכִּיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּמִנְחָה וְהָיָה רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּעֶרֶב שַׁבָּת יוֹם אֶחָד וְנִזְכַּר אַחַר שֶׁחֲשֵׁכָה, לֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַמַּשְׁלִימִין, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה אֵין לְהִתְפַּלֵּל רַק בִּנְדָבָה וְאֵין תְּפִלַּת נְדָבָה בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן ח' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם דְּגוּל מַרְבָּבָה וּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

יב * הַטּוֹעֶה וּמַזְכִּיר מְאֹרַע וְכוּ' לֹא הָוֵי כְּהַפְסָקָה. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לח)

בְּמֶה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים. וּמִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן תְּפִלַּת הַמַּשְׁלִימִין בְּגוֹן מִי שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּראש חֹדֶשׁ אוֹ בְּשַׁבָּת אוֹ בְּשֶׁאַר מוֹעֲדִים שֶׁמִּתְפַּלֵּל עַרְבִית שֶׁתַּיִם, וְהִזְכִּיר בִּתְפִלָּה שֶׁל תְּשִׁלּוּם רֹאשׁ חֹדֶשׁ אוֹ שַׁבָּת אוֹ מְאֹרַע שֶׁאַר מוֹעֲדִים, כֵּיוָן דְּתְפִלָּה זוֹ בָּא לְתַשְׁלוּם הַיּוֹם שֶׁעָבַר **הִסְכִּימוּ הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים דְּלֹא הָוֵי הַפְסָקָה:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יֹאמַר אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִבְדִּיל. כֵּן כָּתַב כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' רצד הגה"ט) בְּשֵׁם הָרַדְבַּ"ז (ח"א סי' שסא). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן רצ"ד (סק"א) שֶׁלֹּא יָדַע אֶת טַעֲמוֹ עַיֵּן שָׁם. וּבְסֵפֶר מָגֵן גִּבּוֹרִים (שלטי הגבורים סק"ח) הֶעְתִּיק אֶת טַעֲמוֹ מִמְּנוּי, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם, אֲפִלּוּ עֲדַיִן לֹא הִבְדִּיל אֵין צָרִיךְ לוֹמַר אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ כֵּיוָן שֶׁחָיַב לְהִבְדִּיל, שֶׁלֹּא תִּקְּנוּ תַּשְׁלוּמִין לְדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּקָּנָה, וְכֵיוָן שֶׁאַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ יֵשׁ לוֹ תַּקָּנָה בְּהַבְדָּלָה אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין: **(לד) וְהוּא הַדִּין אִם וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנָּכוֹן גַּם כֵּן לְהִתְפַּלֵּל בְּעַרְבִית תְּפִלָּה שְׁנִיָּה לְהַשְׁלָמָה וּבְתוֹרַת נְדָבָה, וְהֵינוּ גַּם כֵּן מִטַּעַם הַנַּ"ל מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ מַרְוִיחַ כְּלוּם בִּתְפִלָּה זוֹ, שֶׁהֲרֵי יַעֲלֶה וְיָבֹא לֹא יֹאמַר עַכְשָׁיו שֶׁכְּבָר עָבַר רֹאשׁ חֹדֶשׁ וּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה כְּבָר הִתְפַּלֵּל. אֲבָל אִם בַּלַּיְלָה גַּם כֵּן רֹאשׁ חֹדֶשׁ, לְכָלֵי עָלְמָא יִתְפַּלֵּל, דְּהָא יַרְוִיחַ שֶׁיֹּאמַר יַעֲלֶה וְיָבֹא. כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) וְהִסְכִּימוּ עִמּוֹ (מ"א) הָאַחֲרוֹנִים. א]עוֹד כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּהוּא הַדִּין בְּלַיְלָה יוֹם טוֹב שֵׁנִי, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם הִתְפַּלֵּל שֶׁל חֹל בְּמִנְחָה שֶׁל יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן, צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בַּלַּיְלָה לְהַשְׁלָמָה לְכָלֵי עָלְמָא, דְּהָא יַרְוִיחַ שֶׁיִּתְפַּלֵּל שֶׁל יוֹם טוֹב. וּבְסֵפֶר צֶלִּ"ח (ברכות כו: ד"ה תוס') חָלַק עַל זֶה הַדִּין הַשֵּׁנִי וְהֵבִיאוֹ בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר, וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק טז) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק כא): **(לה) יַעֲלֶה וְיָבֹא.** בְּדִיּוּקָא נָקַט יַעֲלֶה וְיָבֹא, (מה) דְּאִם שָׁכַח טַל וּמָטָר אוֹ מַשִּׁיב הָרוּחַ בְּשַׁבָּת וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּמִנְחָה (ט) אוֹ שֶׁשָּׁכַח שְׁאֵר דָּבָר הַמַּצְרִיכוֹ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, לְכָלֵי עָלְמָא יִתְפַּלֵּל בָּעֶרֶב שְׁתַּיִם דְּהוּא יַרְוִיחַ זֶה בִּתְפִלַּת הַמַּשְׁלִימִין: **(לו) שֶׁל ראש חֹדֶשׁ.** אִם חָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְהָיָה רֹאשׁ חֹדֶשׁ רַק יוֹם אֶחָד, וְשָׁכַח בְּמִנְחָה לְהַזְכִּיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְנִזְכַּר אַחַר שֶׁחֲשֵׁכָה, (מו) אֵין לְהַשְׁלִים כְּלָל בְּלֵיל שַׁבָּת כֵּיוָן דְּאֵינוֹ מוֹעִיל כְּלוּם, וְרַק שֶׁיָּכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּנְדָבָה וְאֵין מִתְפַּלְּלִין תְּפִלַּת נְדָבָה בְּשַׁבָּת. (מז) אִם לֹא הִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח וּבְיוֹם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת, כְּשֶׁמַּשְׁלִימִים בְּמִנְחָה יִתְפַּלֵּל תְּפִלּוֹת שָׁוּוֹת, וְאִם טָעָה בְּתַשְׁלוּמִין וְהִתְפַּלֵּל כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה רְאוּיָה לְהִתְפַּלֵּל בְּשַׁחֲרִית, אֵינוֹ חוֹזֵר. וְכֵן אִם לֹא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּיוֹם שֶׁלְּפָנָיו יוֹם שֶׁמַּתְחִילִין לוֹמַר טַל וּמָטָר וּמִתְפַּלֵּל עַרְבִית שְׁתַּיִם, יִשְׁאַל מָטָר בִּשְׁנֵיהֶם, וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא שָׁאַל בְּשֶׁל תַּשְׁלוּמִין יָצָא, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ס"ט ד"ה ואם): **יב (לז) שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ.** כְּגוֹן (נו) שֶׁהִזְכִּיר יַעֲלֶה וְיָבֹא שֶׁלֹּא בְּראש חֹדֶשׁ וְחָלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, אוֹ שֶׁהוֹסִיף שֶׁל שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב בְּחֹל, וּכְהַאי גַּוְנָא, וְנִזְכַּר לְאַחַר שֶׁגָּמַר הַבְּרָכָה אוֹ כָּל הַתְּפִלָּה: **(לח) לֹא הָוֵי הַפְסָקָה.** שֶׁיִּהְיֶה צָרִיךְ עַל יְדֵי זֶה לַחֲזֹר לְרֹאש אוֹ לְתִחִלַּת הַבְּרָכָה שֶׁהִפְסִיק בָּהּ. ג]וְרֹב (ס) הָאַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עַל פְּסָק זֶה, וּכְבָרִירָא לְהוּ דְּלֹא עָדִיף זֶה מֵאִם הִפְסִיק בְּשִׂיחָה בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה דְּפָסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל בְּסִימָן ק"ד סָעִיף ו' שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזֹר לְתְחִלַּת בְּרָכָה, וּכְשֶׁלֹּשׁ רִאשׁוֹנוֹת וְאַחֲרוֹנוֹת חוֹזֵר לְתְחִלַּת הַשֶּׁלֹשׁ, וְעַיֵּן לְעֵיל שָׁם (ס"ק כה) שֶׁבֵּאַרְנוּ כָּל פְּרָטֵי דִּינֵי הַשִּׂיחָה. גַּם בְּבָרְךָ הַחַיִּים (דיני סמיכת גאולה וכו' סק"ז) וּבְחַיֵּי אָדָם (כלל כה סי"ג) סָתְמוּ לְדִינָא כְּמוֹתָם. וְעַיֵּן בְּבָרְךָ הַחַיִּים (שם) שֶׁהוֹסִיף עוֹד וְכָתַב דְּהֵנִי מִלֵּי אִם הִזְכִּיר דָּבָר שֶׁאֵין שַׁיָּךְ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם, כְּגוֹן שֶׁאוֹמֵר זָכְרֵנוּ וְכוּ' דְּאֵין זְמַן כְּתִיבָה הַיּוֹם, אוֹ שֶׁאָמַר יַעֲלֶה וְיָבֹא עַד לְאַחַר יוֹם ראש חֹדֶשׁ הַזֶּה שֶׁהוּא שֶׁקֶר מֻחְלָט שֶׁהַיּוֹם אֵינוֹ ראש חֹדֶשׁ, עַל כֵּן דִּינוֹ כְּשִׂיחָה בְּאֶמְצַע תְּפִלָּה וְכֵנ"ל. אֲבָל אִם לֹא אָמַר שֶׁקֶר כְּגוֹן שֶׁאָמַר זָכְרֵנוּ לְחַיִּים וְלֹא אָמַר וְכָתְבֵנוּ, (סא) אוֹ הַבְדָּלָה בְּחוֹנֵן הַדַּעַת שֶׁמְּזַכִּיר מַה שֶּׁחָנַן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֵב לְהָבִין וּלְהַבְדִּיל, וְזֶה שֶׁיָּךְ בְּכָל הַשָּׁנָה לְתַת תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁחָלַק לוֹ לֵב לְהָבִין וּמָדָע לְיַדֵּע, אוֹ שֶׁאָמַר יַעֲלֶה וְיָבֹא עַד בְּיוֹם ראש חֹדֶשׁ הַזֶּה, דְּלֹא הָוֵי רַק כְּמוֹסִיף בִּתְפִלָּתוֹ, וְאַף שֶׁאָסוּר לְהוֹסִיף בְּשֶׁלֹּשׁ רִאשׁוֹנוֹת וְאַחֲרוֹנוֹת מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁחָ לֹא הָוֵי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל כ"ה סי"א) שֶׁכָּתַב בֵּין לְעִנְיַן שִׂיחָה בְּשׁוֹגֵג בַּתְּפִלָּה וּבֵין לְעִנְיַן שֶׁהִזְכִּיר דָּבָר שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ, ג]בְּדִיעֲבַד אִם לֹא חָזַר לְתְחִלַּת הַבְּרָכָה, כֵּיוָן שֶׁסִּיֵּם הַבְּרָכָה אַף שֶׁהוֹסִיף בָּהּ דָּבָר שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ, אֵינוֹ רַשַּׁאי לַחֲזֹר, וְכָל שֶׁכֵּן אִם כְּבָר הִשְׁלִים תְּפִלָּתוֹ, עַיֵּן שָׁם טַעֲמוֹ בְּנִשְׁמַת אָדָם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יא [יז] ראש חֹדֶשׁ. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב. וְלִכְתַּב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ט) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י פְּרָאגִי (שו"ת מהרי"ף סי' סה) וּמַהֲרַ"י זירן בְּתִשׁוּבָה כָּתַב יָד, מִי שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּיוֹם שִׁלְפָנֵי שְׁאֵלַת מָטָר וּמִתְפַּלֵּל עַרְבִית שְׁתַּיִם, יִשְׁאַל מָטָר בִּשְׁנֵיהֶם, וּבְדִיעֲבַד אִם לֹא שָׁאַל מָטָר בְּתַשְׁלוּמֵי יָצָא, עַיֵּן שָׁם. וְהוּא כְּדִבְרֵי הַנְּסָתָּ הַגְּדוֹלָה וּפֹרֵי חָדָשׁ שֶׁהֵבִיא הַבַּאר הֵיטֵב. וְאָמְנָם אֵין כֵּן דַּעַת מָגֵן אַבְרָהָם, שֶׁהֵבִיא בְּצִצְמוֹ לְעֵיל סָעִיף קָטָן י"ב לְעִנְיַן אִם מִשְׁלִים בְּשַׁחֲרִית דְּראש חֹדֶשׁ תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁלְּפָנָיו. וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָנִי צְבוּר (שלמי יחיד סי' ד אות ט) בְּשֵׁם מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ט) דְּיֵשׁ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל בְּתוֹרַת נְדָבָה, עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב בְּשֻׁלְחָנִי צְבוּר (שם) מִי שֶׁטָּעָה בְּתִפְלַּת מִנְחָה שֶׁלְּפָנָיו יוֹם שְׁאֵלַת מָטָר, וְשָׁאַל, שָׁמַּן הַדִּין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל וְנָאֲנַס וְלֹא חָזַר, וּבַלַּיְלָה חָלָה הַשְּׁאֵלָה, יִתְפַּלֵּל עַרְבִית שְׁנַיִם רַק יִתְפַּלֵּל הַשְּׁנִיָּה בְּתוֹרַת נְדָבָה. וּמַה שֶּׁכָּתַב (הבאר היטב) בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְאִם בַּלַּיְלָה גַּם כֵּן רֹאשׁ חֹדֶשׁ כו', עַיֵּן בְּסִפְרוֹ בִּנְיַן אַרְיאֵל חֵלֶק ב' דַּף כ"ד (בהלכות שבסוף בית תלמוד אות א) שֶׁתְּמַהּ עָלָיו, כֵּיוָן דִּשְׁנֵי יָמִים רֹאשׁ חֹדֶשׁ מִסְפְּקָא אִם כֵּן סָתְרֵי אַהֲדָדֵי, עַיֵּן שָׁם. וּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ט) מְיַשֵּׁב דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם חֲדָא דְּלָאו מִסְפְּקָא הֲבֵיא מִתְּשׁוּבַת רַבֵּנוּ יִשְׁעָיָה ז"ל, וְעוֹד דְּאֶפְלוּ מִסְפְּקָא אֵין כָּאן סְתִירָה עֲכְשָׁו, עַיֵּן שָׁם. וְהֶבְיאוֹ בְּשֻׁלְחָנִי צְבוּר (שם אות י) עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"י) בְּשֵׁם שו"ת זֶרַע אֱמֶת (סי' יב) אִם שָׁכַח לְהַזְכִּיר רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּמִנְחָה וְהָיָה רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּעֶרֶב שַׁבָּת יוֹם אֶחָד וְנִזְכַּר אַחַר שֶׁחֲשֵׁכָה, לֹא יִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הַמַּשְׁלִימִין, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה אֵין לְהִתְפַּלֵּל רַק בִּנְדָבָה וְאֵין תְּפִלַּת נְדָבָה בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סָעִיף קָטָן ח' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם דְּגוּל מַרְבָּבָה וּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם:

(מ) הַצַּל"ח (כו: ד"ה תוס') **וְהַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל** (ס"ק טז) **וְדֶרֶךְ הַחַיִּים** (דיני תשלומי תפילה סי"ח) **וְהַחַיֵּי אָדָם, דְּלֹא כְּבִנְיַן אַרְיאֵל** (בבית תלמוד בהל' בסוף הספר אות א): **(מא) מָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק טז):

(ט) פְּשׁוּט: **(מ) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה** (ס"ק יח): **(מא) חַיֵּי אָדָם** (כלל כו סי"ד) **וּמָגֵן גִּבּוֹרִים** (אלף המגן ס"ק כא):

יב (מב) לְבוּשׁ וְעוֹלַת תָּמִיד (ס"ק יט): **(מ) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה** (הגב"י) **וְעוֹלַת תָּמִיד** (שם) **וּפֹרֵי**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סי"ז) כתב כמ"א. **ב]** בשו"ע הרב (סי"ח) אחר שהביא ב' הדעות כתב: (ולענין הלכה) אע"פ שספק ברכות להקל, מכל מקום בתפילה הואיל והלואי שיתפלל אדם כל היום, לפיכך כל מקום שהדבר מוכרע יחזור ויתפלל בתורת נדבה ואין צריך לחדש בה דבר. **ג]** ובשו"ע הרב (סי' קד ס"ד) כתב: ואפילו אם הפסיק בדבור מחמת אונס או בשוגג באמצע איזו ברכה (מהאמצעיות) ולא חזר לתחילת הברכה אלא למקום שפסק, וגמר תפילתו ועקר רגליו, צריך לחזור לראש התפילה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah